

Hodnocení kvality interního auditu – strašák, nebo příležitost?

Ing. Pavel Rohlena

vedoucí Odboru auditu a kontroly
VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ v BRNĚ
www.vutbr.cz

Internímu auditu se věnuje od roku 2008, v současné chvíli působí jako vedoucí Odboru auditu a kontroly na VUT v Brně.

Na Vysokém učení technickém v Brně (dále jen VUT) jsme absolvovali již tři externí hodnocení kvality interního auditu (tzv. QAR), a to v letech 2009, 2014 a 2021. Těmito hodnoceními jsme pokaždé úspěšně prošli s výrokem, že interní audit (dále jen IA) na VUT je celkově v souladu s požadavky Mezinárodních standardů pro profesní praxi interního auditu (dále jen Mezinárodní standardy).

Pokud si kladete otázku, proč vůbec interní audit na veřejné vysoké škole potřebuje QAR, tak odpověď je prostá. Doporučení provádět externí hodnocení kvality minimálně jednou za pět let vyplývá z Mezinárodních standardů. Především jsme však institucí, která čerpá nemalé finanční prostředky z různých zdrojů (VUT v roce 2022 hospodařilo s rozpočtem 4,6 mld. Kč) a která je organizačně poměrně členitá. V rámci efektivního řízení je tedy více než žádoucí ověřovat nastavené procesy, kontrolní mechanismy a jejich plnění prostřednictvím zavedeného vnitřního kontrolního systému (dále jen VKS), jehož funkčnost interní audit pravidelně ověřuje. Úspěšným absolvováním hodnocení kvality získalo vedení VUT ujištění o tom, že IA funguje a poskytuje dostatečnou odbornost a přidanou

hodnotu. Dalším důvodem pro externí hodnocení IA, jež je integrální součástí VKS, bylo to, že jsme mohli v rámci popisu a prokazování existence VKS (resp. celkového compliance management systému) argumentovat, že se subjekt, který má funkčnost zavedeného VKS nezávisle ověřovat, řídí mezinárodně uznávanými postupy a best practice, což nepřímo dodá větší důvěryhodnost celému systému.

Při prvním hodnocení jsem na VUT působil teprve krátce a moc velká očekávání jsem od něho neměl. Bylo to hlavně tím, že jsem interní audit a jeho principy teprve objevoval. Nejvíce se hodnocení dotklo mé vedoucí a také kolegyně, která s auditory procházela spis a celý proces IA. Díky profesionálnímu přístupu tehdejší vedoucí Útvaru interního auditu a kontroly

jsme hodnocením prošli bez větších problémů. Dostali jsme několik přínosných doporučení, která jsme v následujících letech postupně zavedli do praxe.

„Na některých oblastech jsme se sice úplně neshodli, patrně proto, že vysokoškolské prostředí je poměrně specifické.“

Vysoká očekávání jsem měl naopak od druhého externího hodnocení kvality. Tým, který v té době v rámci IA na VUT působil, fungoval velice dobře a měli jsme již spoustu zkušeností z vykonaných auditů, konzultačních zakázek, komunikace s auditovanými subjekty a komunikace s vedením VUT. Externí hodnocení provedené v roce 2014 tak bylo z mého pohledu daleko klidnější a hodnocení jsme brali především jako výzvu k dalšímu posunu. Samozřejmě stresu se člověk nevyhne nikdy, ale dopadlo to dobře a opět jsme prošli s výrokem, že jsme celkově v souladu s požadavky Mezinárodních standardů.

Poslední hodnocení, které proběhlo v roce 2021, jsem již absolvoval v roli vedoucího Odboru auditu a kontroly. Příprava pro mě byla časově náročnější. Zahrnovala jednak důkladné prostudování Mezinárodních standardů, supervizi auditních spisů a revizi nastavených postupů v rámci všech fází IA. Vzhledem k tomu, že jsme v reakci na druhý provedený QAR zavedli „Program pro zabezpečení a zvyšování kvality činnosti IA“ a průběžnou evaluaci postupů (byly zavedeny kontrolní listy, hodnotící formuláře atd.), měl jsem průběžně detailní přehled jak o plnění interních auditních procesů, tak o obsahu jednotlivých auditních spisů, a tato skutečnost mě dost uklidňovala. Co mě naopak nenechávalo klidným, byly otázky, které by mohli hodnotitelé položit ve vztahu k vedení Odboru auditu a kontroly, projednávání výsledků s auditovanými

subjekty, a hlavně statutárním zástupcem, v našem případě rektorem. V praxi se ukázalo, že na ověření procesu komunikace zjištění z auditů s vedením, předávání zpráv, řešení nápravných opatření a jejich monitoring byl kladen opravdu velký důraz. V rámci posledního hodnocení bylo také samostatně vyhodnoceno používání IT v rámci činnosti našeho odboru, na jehož základě jsme upravili elektronický auditní spis.

Ze své zkušenosti mohu konstatovat, že všechna hodnocení se zaměřila především na postavení IA v organizaci a na jeho vnímání ze strany vedení a auditovaných subjektů, na lidské zdroje pro zajištění řádné funkce IA, na řízení auditních procesů a výstupů z IA a na sledování zavádění nápravných opatření.

Nutné podmínky úspěšného podstoupení hodnocení

- Osvícené vedení, které chápe smysl a účel samotného externího hodnocení kvality. Rektor si je vědom, jak velká rizika jako statutární zástupce podstupuje a má eminentní zájem na tom, aby byl nastavený VKS vysoce funkční a pomohl vedení ke snadnějšímu řízení a rozhodování.
- Kompaktní auditní tým – dle mého názoru bylo velkou výhodou při samotném hodnocení to, že tým byl zkušený a z předchozích hodnocení již věděl, co ho čeká. Víceletá zkušenost s prováděním auditů a znalost vnitřního prostředí a procesů současně dodala jednotlivým auditorům potřebnou sebejistotu pro zodpovězení případných dotazů.
- Dostatečné povědomí o činnosti interního auditu v rámci organizace – velkou výhodou je, když je v rámci dané organizace povědomí o tom, že nějaký interní audit existuje a jaké činnosti provádí. Tato skutečnost, tj. dobré povědomí o IA v rámci VUT, se nám vyplatila v okamžiku, kdy hodnotitelé vedli rozhovory s auditovanými subjekty, vedením jednotlivých fakult a s vedením celého VUT.

Hlavní přínos externího hodnocení kvality

- Ujistění o tom, že naše postupy v rámci prováděných auditů, jsou v souladu s best practice.
- Doporučení na zlepšení fungování činnosti Odboru auditu a kontroly v rámci VKS. Na základě externího hodnocení jsme zavedli Program pro zabezpečování a zvyšování kvality činnosti IA, průběžnou evaluaci auditních postupů, upravili jsme strukturu závěrečné zprávy z IA, zavedli detailnější popis postupu auditních prací a další.
- Možnost prodiskutovat problematické otázky provádění interního auditu s hodnotitelem. V našem případě měl hodnotitel velice bohaté zkušenosti s prováděním auditů v různých orgánech veřejné a státní správy, a také s externím hodnocením různých veřejnosprávních subjektů. Velice otevřeně se s námi podělil o své zkušenosti a postupy. Na některých oblastech jsme se sice úplně neshodli, patrně proto, že vysokoškolské prostředí je poměrně specifické, ale většina doporučení byla velice přínosná a věděl jsem, že pokud se nám je podaří zrealizovat, zvýšíme naši přidanou hodnotu.
- Možnost v závěrečných auditních zprávách uvádět sdělení, že činnosti IA byly provedeny v souladu s Mezinárodními standardy pro profesní praxi IA.

Závěrem mohu konstatovat, že není třeba mít z externího hodnocení kvality obavy. Základem je podrobná a poctivá příprava v podobě revize zavedených postupů, navíc spousta věcí se dá vysvětlit v rámci pohovorů s hodnotiteli. Externí hodnocení není zdarma, v našem případě to však byly efektivně vynaložené peníze a pohledem celkového rozpočtu ne tak zatěžující. Jako vedoucího Odboru auditu a kontroly mě příprava na externí hodnocení přiměla k tomu, že jsem si znovu důkladně prošel celý proces interního auditu a našel jsem oblasti, které šlo zefektivnit, a podobnou revizi nastavených postupů bych doporučil jednou za čas provést každému. ■